

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2399,Otwarcie-wystawy-Wolne-Zwiazki-Zawodowe-obronca-praw-robotnikow-Gdynia-Orlowo-4-.html>
24.03.2026, 05:18

Otwarcie wystawy „Wolne Związki Zawodowe obrońcą praw robotników!” – Gdynia Orłowo, 4 września 2008 r.

04.09.2008

W czwartek, 4 września 2008 roku w Galerii „Debiut” przy Zespole Szkół Plastycznych w Orłowie (ul. Orłowska 39) otwarta została wystawa „Wolne Związki Zawodowe obrońcą praw robotników!”, przygotowana przez Europejskie Centrum Solidarności, Fundację Centrum Solidarności oraz Oddział IPN w Gdańsku. Otwarcia wystawy towarzyszyło spotkanie młodzieży z absolwentem szkoły, działaczem WZZW, Marszałkiem Senatu Bogdanem Borusewiczem.

W poniedziałek, 8 września 2008 r., planowane jest kolejne spotkanie z młodzieżą, w którym uczestniczyć będą założyciele WZZW – Andrzej Gwiazda, Krzysztof Wyszowski, działacze – Joanna Gwiazda, Zdzisław Złotkowski, Jan Karandziej, Leszek Zborowski.

Wystawa czynna będzie do 15 września 2008 roku w godz. 10.00–16.00, pracownicy Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Gdańsku prowadzić będą w Galerii lekcje dla młodzieży.

Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża powstały w końcu kwietnia 1978 r. i wraz z Ruchem Obrony Praw Człowieka i Obywatela, Studenckim Komitetem Solidarności i Ruchem Młodej Polski tworzyły trójmiejski ruch antykomunistyczny.

W deklaracji Komitetu Założycielskiego WZZ Wybrzeża z 29 kwietnia 1978 r. Andrzej Gwiazda i Krzysztof Wyszowski wysunęli postulat głębokich zmian politycznych. Ich zdaniem ruch związkowy w Polsce przestał istnieć, a „PZPR uczyniła działalność związków zawodowych przedłużeniem swojej struktury i posłusznym narzędziem zorganizowanego wyzysku wszystkich warstw społecznych”. Działalność WZZ koncentrowała się wokół obrony praw pracowniczych i związkowych, organizacji obchodów rocznicowych Grudnia '70 i wydawania niezależnej prasy. W latach 1978–1980 WZZ wydały siedem numerów „Robotnika Wybrzeża” i około dziesięciu ulotek.

Strategia postępowania władz PRL wobec WZZ nie odbiegała w tym czasie od klasycznego katalogu działań operacyjnych, których podstawą była dezintegracja, nękanie, prewencja, stosowanie techniki operacyjnej (podśłuchy, obserwacja stała i ruchoma) oraz sięganie po metody administracyjne. Całą czołówkę WZZ Wybrzeża rozpracowywano w ramach tzw. spraw personalnych. Ciężar walki z WZZ spoczywał na tajnych współpracownikach SB.

Kiedy władze PRL w dniu 1 lipca 1980 r. ogłosiły w kraju podwyżkę cen żywności, w PRL ruszyła „fala strajków”. Dyrekcje zakładów rozpoczęły zwalnianie „niepokornych”. 7 sierpnia 1980 r. zwolniono z pracy w Stoczni Gdańskiej im. Lenina Annę Walentynowicz, działaczkę Wolnych Związków Zawodowych Wybrzeża. Kilka dni później na zebraniu Komitetu Założycielskiego WZZ Bogdan Borusewicz zaproponował wywołanie strajku w Stoczni Gdańskiej. Rozpoczęcia akcji

podjęli się trzech robotnicy, członkowie WZZ – Felski, Prądyński i Borowczak. Inny członek WZZ, Lech Wałęsa, na wiecu rozpoczynającym strajk został obwołany liderem Komitetu Strajkowego. Anna Walentynowicz i Alina Pienkowska utrzymały strajk solidarnościowy, przekonując stoczniovców, aby ze stoczni nie wychodzili, pomimo obietnic finansowych dyrekcji. A zatem na realizację podstawowego celu, jaki stawiały sobie Wolne Związki Zawodowe Wybrzeża, przyszło czekać zaledwie dwa lata, ponieważ właśnie w Sierpniu 1980 r. Międzyzakładowy Komitet Strajkowy zmusił władze do wyrażenia zgody na powstanie wolnych i niezależnych związków zawodowych, a tym samym – na narodziny „Solidarności”.

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

1

2

